

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DWM-WP.055.3.2026.AB
Warszawa, 03 sierpnia 2026 r.

**Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Odpowiedź na interpelację nr 18055

Szanowny Panie Marszałku,

składałam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posła na Sejm RP Pana Romana Fritza *w sprawie porównania wydatków publicznych Rzeczypospolitej Polskiej na pomoc dla Polaków mieszkających na Ukrainie z wydatkami na wsparcie Ukrainy i jej obywateli w latach 2022-2026 oraz braku pełnej transparentności tych wydatków.*

Szanowny Panie Pośle,

w odpowiedzi na interpelację w sprawie porównania wydatków publicznych Rzeczypospolitej Polskiej na pomoc dla Polaków mieszkających na Ukrainie z wydatkami na wsparcie Ukrainy i jej obywateli w latach 2022-2026 oraz braku pełnej transparentności tych wydatków, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji pozostających w zakresie właściwości Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Na wstępie należy wskazać, że działania podejmowane przez państwo polskie w związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę miały charakter niezwłoczny i kompleksowy, obejmujący w szczególności wsparcie obywateli Ukrainy oraz środowiska akademickiego. Zasadnicze ramy prawne dla tych działań zostały ustanowione ustawą z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, z późn. zm.), dalej: „specustawa”, która wprowadziła szczególne rozwiązania w zakresie legalizacji pobytu, dostępu do rynku pracy oraz systemu wsparcia socjalnego i edukacyjnego. Należy przy tym podkreślić, że zdecydowana większość kluczowych rozwiązań i instrumentów pomocowych została uruchomiona bezpośrednio po rozpoczęciu działań wojennych, tj. w 2022 r., a zatem w okresie sprawowania władzy przez ówczesny rząd. Na tym tle należy również wskazać, że zasadnicza część programów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) ukierunkowanych na współpracę naukową oraz wsparcie środowiska akademickiego z Ukrainy również została uruchomiona w tym czasie, tj. bezpośrednio po rozpoczęciu rosyjskiej agresji i nie jest już kontynuowana.

Ad 1.

I. Wsparcie finansowe – świadczenia i kredyty studenckie

Wydatki na świadczenia dla studentów, w tym także dla uprawnionych cudzoziemców, są pokrywane przez uczelnie z dotacji na świadczenia dla studentów przyznanych uczelniom ze środków, o których mowa w art. 365 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), dalej: „ustawa PSWN”)

- w ramach limitów przewidzianych w każdym roku w ustawie budżetowej, bez wyodrębniania specjalnej puli środków na wsparcie obywateli Ukrainy.

W sprawozdawczości dotyczącej wykorzystania tych środków nie wyodrębnia się wydatków przeznaczonych na świadczenia przyznawane cudzoziemcom, w tym obywatelom Ukrainy. Kwota zapomogi jest ustalana indywidualnie przez uczelnię oraz określana w regulaminie świadczeń dla studentów. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie dysponuje więc szczegółowymi danymi w zakresie łącznej kwoty zapomóg wypłaconych studentom – obywatelom Ukrainy.

II. Wsparcie niematerialne – opłaty za studia

Zgodnie ze specustawą obywatela Ukrainy objętego tą ustawą uznaje się za osobę korzystającą w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 223, z późn. zm.) dalej: „ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony”. Z kolei z ustawy PSWN wynika, że od cudzoziemca, który korzysta z ochrony czasowej, nie pobiera się w uczelniach publicznych opłat za kształcenie na studiach stacjonarnych w języku polskim. W konsekwencji, od objętych specustawą, a obecnie ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony obywateli Ukrainy będących studentami uczelni publicznych, nie są pobierane opłaty za kształcenie na studiach stacjonarnych w języku polskim.

Z uwagi na funkcjonujący obecnie model podziału środków finansowych znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, opierający się na algorytmie podziału subwencji, nie można precyzyjnie określić wysokości kosztów kształcenia w przeliczeniu na 1 studenta.

III. Inicjatywy pomocowe – z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki, mających na celu pomoc uchodźcom z Ukrainy

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej realizują programy stypendialne skierowane co do zasady do szerokiego grona odbiorców pochodzących z różnych państw. Programy te nie są projektowane wyłącznie dla obywateli Ukrainy, lecz obejmują uczestników wielu narodowości, zgodnie z warunkami określonymi dla poszczególnych inicjatyw.

W związku z tym finansowanie programów realizowanych przez MNiSW i NAWA planowane oraz ewidencjonowane jest na poziomie całego programu, bez wyodrębnienia środków przeznaczonych wyłącznie na obywateli Ukrainy. Nie jest możliwe przedstawienie łącznych wydatków poniesionych lub zaplanowanych w latach 2022–2026 wyłącznie na wsparcie studentów, doktorantów i pracowników akademickich z Ukrainy, ponieważ środki te nie są odrębnie planowane ani rozliczane według obywatelstwa uczestników, lecz w odniesieniu do całych programów.

Zasadnicza część programów NAWA ukierunkowanych na współpracę naukową oraz wsparcie środowiska akademickiego z Ukrainy została uruchomiona w latach poprzednich, w szczególności w 2022 r., tj. bezpośrednio po rozpoczęciu rosyjskiej agresji na Ukrainę.

Program pomocowy „Solidarni z Ukrainą – studenci i doktoranci”, stanowiący główny mechanizm wsparcia studentów i doktorantów z Ukrainy, został uruchomiony w marcu 2022 r. na zlecenie ówczesnego Ministra Edukacji i Nauki i był realizowany przez NAWA jako element systemowej reakcji państwa na sytuację kryzysową. Również program „Solidarni z Ukrainą – Uniwersytety Europejskie” rozpoczął się we wrześniu 2022 r., był realizowany w ramach dwóch edycji i został zakończony. Na te 2 zadania wydatkowano z budżetu państwa ok. 24 mln zł w 2022 r. oraz ok. 14 mln w 2023 r. W kolejnych latach wydatki nie były ponoszone.

Jednocześnie należy podkreślić, że część instrumentów wykorzystywanych do współpracy z Ukrainą (np. programy stypendialne czy wymiany akademickiej, w tym program im. Stefana Banacha czy programy bilateralne) funkcjonowała już wcześniej jako element szerszej polityki umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i była dostępna także dla obywateli Ukrainy w ramach istniejących mechanizmów wsparcia.

Formuła programów NAWA dla studentów na lata 2022-2026 nie obejmuje bezpośredniego wsparcia skierowanego wyłącznie do studentów z Ukrainy. Programy stypendialne dla studentów są zaprojektowane w oparciu o kryteria takie jak polskie pochodzenie i osiągnięcia naukowe (dla najlepszych studentów z krajów objętych programem), zgodnie z wieloletnimi kierunkami, wykraczającymi poza okres 2022-2026.

W zakresie programów stypendialnych dla studentów, NAWA prowadzi dwa programy, w których obywatele Ukrainy, planujący podjąć kształcenie na polskich uczelniach mogą ubiegać się o stypendia:

- Program dla Polonii im. gen. Władysława Andersa – program jest skierowany do młodzieży polonijnej zamieszkałej za granicą, która planuje rozpocząć studia na polskich uczelniach.
- Program Banach NAWA – program dla obywateli krajów objętych Polską Pomocą Rozwojową.

Oba programy stypendialne są programami indywidualnymi, pieniądze otrzymują stypendyści, nie uczelnie. Uczelnie, na których kształcą się stypendyści przekazują wyłącznie środki otrzymane od NAWA.

Ponadto w ramach działalności NAWA dostępne są trzy programy: Polonista NAWA, Kursy języka polskiego NAWA, Kursy przygotowawcze NAWA (dla stypendystów programu Anders NAWA, Banach NAWA, Zawacka NAWA).

Ad 3.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego od wielu lat jest zaangażowane w kreowanie aktywnej polityki stypendialnej, adresowanej przede wszystkim do studentów i naukowców polskiego pochodzenia, a także wspieranie nauczania języka polskiego i polskiej kultury w ośrodkach akademickich poza granicami Polski.

Działania te są od 2017 r. prowadzone za pośrednictwem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), która stara się przyciągać do Polski uzdolnioną młodzież polonijną, zainteresowaną kształceniem w polskich uczelniach oraz polskich naukowców zainteresowanych prowadzeniem badań w polskich jednostkach naukowych. Ponadto, rozwijane są inicjatywy i programy wsparcia osób polskiego pochodzenia proponowane przez same uczelnie.

W związku z tym finansowanie programów realizowanych przez MNiSW i NAWA planowane oraz ewidencjonowane jest na poziomie całego programu, bez wyodrębnienia środków przeznaczonych wyłącznie na obywateli Ukrainy. Nie jest możliwe przedstawienie łącznych wydatków poniesionych lub zaplanowanych w latach 2022-2026 wyłącznie na wsparcie studentów, doktorantów i pracowników akademickich z Ukrainy, ponieważ środki te nie są odrębnie planowane ani rozliczane według obywatelstwa uczestników, lecz w odniesieniu do całych programów.

Analogicznie do programów i instrumentów wskazanych w odpowiedzi na pytanie nr 1, finansowanie programów realizowanych przez MNiSW i NAWA planowane oraz ewidencjonowane jest na poziomie całego programu, bez wyodrębnienia środków przeznaczonych wyłącznie na Polaków mieszkających w Ukrainie. Nie jest możliwe przedstawienie łącznych wydatków poniesionych lub zaplanowanych w latach 2022-2026

wyłącznie na wsparcie Polaków – studentów, doktorantów i pracowników akademickich, mieszkających w Ukrainie, ponieważ środki te nie są odrębnie planowane ani rozliczane według obywatelstwa uczestników, lecz w odniesieniu do całych programów.

W sumie na programy adresowane do Polonii i Polaków za granicą w ramach części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka w latach 2022-2026 zaplanowano:

2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.
67,4 mln zł	57,7 mln zł	60,5 mln zł	65,3 mln zł	62,8 mln zł

W ramach działalności programowej w roku 2026, NAWA wskazała pięć programów flagowych, z czego trzy z nich można zaliczyć jako skierowanie do Polonii i Polaków mieszkających za granicą, są to: Program Anders NAWA, Program Polskie Powroty NAWA oraz Lektorzy NAWA. Ponadto NAWA ma w swojej ofercie programy mające na celu promocję nauczania języka polskiego i kultury polskiej – są to (oprócz programu Lektorzy NAWA), Letnie kursy NAWA, Polonista NAWA, Promocja języka polskiego NAWA.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że pozostałe pytania Pana Posła są poza zakresem kompetencji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Andrzej Szeptycki
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów